

JAANI KOOL SAJANDI

ALGUSES

○ **EMMA KALDA** (Peterson) mälestustest.

Iwani kolmeastmelises valakoolis õppis 70 last. Olid juba koolipingid, kus istuti kolmekesi. Alguses õpiti peervalgel, hiljem saadi klassiruumi ka petrooleumilamp.

Harjutamiseks kasutati tahvli ja krihvli, kuid ilukirja ja etteütusi kirjutati sulepea ja tindiga. Igal õpilasel oli potiga oma tint kaasas.

Õpetus toimus vene keeles. Lugemist õpiti aga eesti keeles Jakobsoni lugemisraamatu järgi. Õpiti katekismust, piiblit, kirikulaule, emakeelt, rehkendamist, vene ajalugu, maateadust, joonistamist ja käsitööd. Turnimas käisid ainult poisid. Hinnati veel elukombeid ja hoolsust. Õppetöö toimus iga päev kella 8—

16ni. Lõunavaheaega oli terve tund.

Suuremad lapsed aitasid väiksemaid õpetada. Nii oli ka Emma kolmandasse klassi jõudes õpetaja abiliseks, kontrollides esimese klassi laste lugemisoskust.

Katgema lapsed olid koolis nädal aega ja said alles laupäeval koju. Magamiskotid olid söögitoas päeval riidas, ööseks toodi nad klassituppa ja tehti asemed. Emmat ei olevat isa kunagi ööseks jätanud, kuigi ta vahel tahtis jätta.

7—10aastased lapsed käisid koolis laupäeviti katekismust ja aabitsat õppimas. Vallakooli astuti 10aastaselt ja käidi

seal kolm klassi. Kellel need said läbi, võisid veel koolis käia laupäeviti — siis, kui päris koolilapsed juba ära olid läinud. Nii väikesed kui ka suured laupäeviti õppijad tunnistust ei saanud.

Jõuludeks õpiti vaimuliku sisuga näidend ja laule. Traditsiooniline laul oli «Oh kuusepuu...». Suurtest lastest oli kooli juures ka laulukoor. Kui Emma leiris oli ära käinud, oli ta jõulude ajal ikka koolilapidudel olnud. Ta oli ühe teise tüdrukuga kuuse taga varjus olles aidanud koolilastel laule laulda. Kuulajad olid imestunud, kuidas väikesed nii ilusasti laulavad.

PAUL KALDA,
1942. a. lõpetaja